

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

30 november 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de cyanideverontreiniging in de Antwerpse gemeente Merksplas

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het halen van doelstellingen van het Kyoto-protocol

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterzuivering in Voeren

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de olieervuiling op de Rupel in Klein-Willebroek

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de nacht van de duisternis

Vraag om uitleg van de heer Frans De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verkoop van groengebieden in de gemeente Westerlo

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het protocol met de Vlaamse Milieu Maatschappij in verband met het toezicht op de waterkwaliteit

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van het milieu- en gezondheidsonderzoek in Vlaanderen

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 30 november 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.15 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de cyanideverontreiniging in de Antwerpse gemeente Merksplas

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de cyanideverontreiniging in de Antwerpse gemeente Merksplas.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, zowat een maand geleden werd ik wakker met het ochtendnieuws waarin als één van de hoofdpunten alweer een nieuw geval van ernstige bodemverontreiniging werd gemeld. In de Antwerpse gemeente Merksplas was namelijk op vrijdag 27 oktober een ernstig geval van cyanideverontreiniging aan het licht gekomen. Dit werd dus gemeld in het ochtendnieuws, maar heeft achteraf op televisie of in de geschreven pers weinig of geen weerklank meer gekregen.

Naar aanleiding van uitgevoerde werken op terreinen die eigendom zijn van de Regie der Gebouwen, werden enkele werknemers onwel en moesten voor verzorging naar het ziekenhuis worden overgebracht. Door de uitgevoerde werken was de cyanide immers in contact gekomen met het zonlicht, waardoor de cyanide vluchtig geworden was en een enorm risico veroorzaakte bij inademing van de dampen.

Sinds die berichten van eind oktober hebben we niets meer vernomen over de gezondheidstoestand van de betrokken arbeiders. Misschien kunt u hierover straks bijkomende informatie geven. Ik kan alleen de hoop uitdrukken dat de gezondheidspro-

blemen slechts van zeer tijdelijke aard zijn geweest.

Uit een eerste onderzoek bleek snel dat de oorzaak van de misselijkheid van de werknemers te wijten was aan een ernstige cyanideverontreiniging. Een oppervlakte van circa 92 are bleek ernstig vervuild. Uiteraard volstaat in dergelijk dossier een eerste vluchtig onderzoek niet, maar zijn grondige diepgaande onderzoeken absoluut noodzakelijk. Zo moet snel en grondig worden onderzocht over welke vorm van vervuiling het gaat, over welke concentraties cyanidevervuiling het gaat, welke oppervlakten aangetast zijn, wat aan de basis ligt van deze vervuiling en wat dus de oorzaak is, en in het bijzonder wie de verantwoordelijken zijn. Een grondig bodemonderzoek is dus dringend en absoluut noodzakelijk.

Snel handelen is hierbij duidelijk de boodschap. De vervuiling is immers aan het licht gekomen tengevolge van werken, maar het is zeker niet denkbeeldig dat ook de omwonende bevolking een ernstig risico loopt.

Daarenboven is er nog een bijkomend probleem. De terreinen liggen in de omgeving van een waterwinningsgebied. De cyanidevervuiling kan mogelijk tot gevolg hebben dat er een vervuiling van het grondwater ontstaat of misschien reeds is ontstaan. Dit alleen al moet een doorslaggevend element zijn om een saneringsproject met absolute prioriteit uit te voeren.

Wat is het onmiddellijk risico voor de bevolking en welke dringende maatregelen heeft de OVAM genomen om het risico voor de bevolking tot een absoluut minimum te beperken ? Een grondig bodemonderzoek is belangrijk om vast te stellen over welke concentraties verontreiniging het gaat, welke oppervlakte aangetast is en wie verantwoordelijk is. Is dergelijk onderzoek reeds gestart en zo ja, wat zijn de reeds gekende resultaten ?

Dillen

Wat is de oorzaak van de verontreiniging en welke stappen zijn er reeds ondernomen om de verontreiniger verantwoordelijk te stellen? Welke maatregelen moeten er op lange termijn worden genomen om de cyanidevervuiling te verwijderen op de betrokken terreinen?

De terreinen bevinden zich in de omgeving van een waterwinningsgebied. Is het grondwater aangetaast? Welke voorzorgen zijn genomen om dit op korte termijn tegen te gaan en welke toekomstige maatregelen dringen zich op?

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb een en ander eens laten natrekken, en daaruit blijkt dat het niet de eerste maal is dat daar een verontreiniging wordt vastgesteld. Een eerste verontreiniging zou dateren van juli 1998, een tweede van april 1999 en een derde van mei 2000. De OVAM heeft dit pas in september aan het gemeentebestuur van Merksplas gemeld. Ik vraag me dan ook af of u, als minister van Leefmilieu, de verantwoordelijke van de OVAM daarvoor geen sanctie moet opleggen.

Het verontreinigde gebied is inderdaad aan een waterwinningsgebied gelegen. Dit gebied is zo belangrijk dat het via de Pidpa in de watervoorziening voor de hele regio Turnhout en voor een deel van de Noorderkempen voorziet. Er staat daar bovendien een grote pomp die bij grote droogte water moet oppompen voor het vullen van noodwaterdrinkzakjes. Welke maatregelen zult u dienaangaande treffen? Ook wens ik te vernemen of de als buffer dienende omgeving van de ringgracht rond de Kolonie niet werd aangetast.

Tot slot wens ik te weten wie voor de sanering zal moeten opdraaien. Is de vervuiler bekend? Welke initiatieven zal het Vlaams Gewest dienaangaande nemen? Ik vermoed immers dat het Vlaams Gewest, via zijn VLM-aandelen in de Stichting Kempen Landschap, medeëigenaar van die gronden is.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde, we hebben nota genomen van deze bijkomende vragen. U moet wel begrijpen dat de minister misschien niet in de mogelijkheid verkeert die vandaag reeds te beantwoorden.

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de OVAM heeft aan de eigenaar van het terrein, de door de federale overheid bestuurde Regie der Gebouwen, op 9 mei 2000 de nodige maatregelen opgelegd. Het terrein moest volledig worden afgesloten en er moest een afdekking met kalk en klei worden aangebracht. Deze maatregelen werden nogmaals opgelegd in een brief van de OVAM van 6 november 2000. Bijkomend werd gesteld dat er verbodsborden voor toegang tot het terrein moeten worden geplaatst. Alleen bevoegde personen mogen het terrein betreden. Dit is onder meer de beheerder van het terrein, de erkend bodemsaneringsdeskundige en de bevoegde mensen van de OVAM. Hierbij moet de nodige beschermingskleedij zoals gasmasker, laarzen, enzovoort worden gedragen. De OVAM werd er officieus van op de hoogte gebracht dat bij het uitvoeren van deze maatregelen op 27 oktober 2000 twee personen op het terrein onwel zijn geworden. Dit gebeurde toen ze beschermingsmaatregelen namen.

Op 22 april 1998 werd de afdeling Milieu-inspectie via een anonieme tip in kennis gesteld van een bodemverontreiniging in een populierenbos in Merksplas. Uit de analyse van de stalen bleek dat het hier ging om een cyanidevervuiling. De afdeling Milieu-inspectie heeft vervolgens de burgemeester van Merksplas, het parket en de OVAM ingelicht over de vervuiling.

Op 16 juni 1998 werd aan de beheerder van de gronden – de Regie der Gebouwen – de aanmaning gegeven om onmiddellijk alle maatregelen te nemen om te verhinderen dat de bevolking in contact kon komen met de verontreinigde bodem. De Regie der Gebouwen heeft daarop een omheining rondom het terrein geplaatst. Daar het hier duidelijk om een historische vervuiling ging, werd eveneens de aanmaning gegeven om met de OVAM de nodige afspraken te maken betreffende de sanering van de gronden.

Door de Regie der Gebouwen werd een bodemsaneringsdeskundige aangesteld. Zij nam contact met de OVAM, die het dossier vervolgens verder afhandelde. Zo werd op advies van de OVAM een kleilaag van 15 centimeter dik aangebracht om verspreiding van de verontreiniging naar de omgeving te voorkomen. Daarnaast werd aan de firma Tauw de opdracht gegeven om een uitgebreid bodemonderzoek uit te voeren naar andere bodemverontreinigingen op de site.

Er werd een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd waarbij deze verontreiniging werd vastgesteld. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt

Dua

dat de oppervlakte van de grondverontreiniging ongeveer 50 op 50 meter bedraagt. Voor de grondwaterverontreiniging wordt uitgegaan van een totale oppervlakte van 75 op 75 meter. De hoogste concentraties totaal cyanide die werden vastgesteld zijn 74.800 milligram per kilogram ds in de bodem en 570 microgram per liter in grondwater. De erkend bodemsaneringsdeskundige zal trachten de oorzaak van de verontreiniging te achterhalen in het beschrijvend bodemonderzoek. Als het om een historische verontreiniging gaat, is dit niet altijd evident. Conform artikel 10 van het bodemsaneringsdecreet wordt de eigenaar door de OVAM aangewezen als saneringsplichtige voor de verontreiniging. Hij kan echter regres uitoefenen op de saneringsaansprakelijke. De saneringsaansprakelijke is diegene die de bodemverontreiniging heeft veroorzaakt.

Er moet een beschrijvend bodemonderzoek worden uitgevoerd om de volledige verspreiding van de verontreiniging in kaart te brengen. Tevens moet een studie worden gemaakt om de mogelijke saneringsmogelijkheden te bekijken. Een bodemsaneringsproject zal dan de meest relevante saneringstechniek conform het Batneecprincipe voorstellen.

Het grondwater is aangetast door de verontreiniging. Door de maatregel die de OVAM reeds heeft opgelegd in mei 2000 – het aanbrengen van een afdeklaag – zal verdere mogelijke uitloging naar het grondwater worden vermeden. Pidpa is reeds op de hoogte en voert eveneens zelf een studie uit. Het beschrijvend bodemonderzoek en bodemsaneringsproject zal uitwijzen welke maatregelen in de toekomst noodzakelijk zijn om te vermijden dat de bodemwaterverontreiniging zich verderzet.

Het perceel in kwestie is gelegen op een afstand van circa 2,2 kilometer van de watervangputten van Merksplas. Gelet op de grote afstand van de verontreiniging van de winningsputten, gelet op het feit dat de winning van Merksplas diep grondwater oppompt en dat een belangrijke kleilaag aanwezig is, bestaat er geen direct gevaar voor de waterwinning.

De uitgevoerde metingen op het opgepompte water bevestigen dit en er wordt geen cyanide gemeten in het water. Dit neemt niet weg dat de verontreiniging wel gesaneerd moet worden. Ik zal er bij de OVAM op aandringen het probleem snel aan

te pakken. We moeten dan wel het beschrijvend bodemonderzoek en het saneringsplan afwachten.

Mevrouw Van den Eynde, u zegt dat de gemeente niet op de hoogte was. Uit dit antwoord blijkt dat de gegevens wel zijn doorgegeven. Misschien heeft de gemeente ze op dat moment niet ernstig genoeg genomen. Ik vind wel dat de OVAM meer aandacht moet besteden aan het regelmatig informeren van de betrokken gemeenten. De vragen van de mensen komen immers bij hen terecht.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Hebt u enig idee hoe lang het zal duren vooraleer het onderzoek definitief is afgerond ? Ik besef dat dit geen simpele opdracht is. In de praktijk stel ik toch vast dat een dossier soms blijft aanslepen nadat het uit de actualiteit en de belangstelling is verdwenen.

Tijdens de vorige legislatuur zei de toenmalige minister van Leefmilieu, naar aanleiding van mijn interpellatie over een ander dossier van historische vervuiling, dat het de bedoeling was om tegen eind 2000 alle gevallen van historische bodemvervuiling in kaart te brengen. Is dat ondertussen gebeurd ? Ik weet niet of u mij nu een antwoord op deze vraag kunt geven. Indien niet, wil ik de vraag in de toekomst nog eens stellen. De vooropgestelde termijn is echter bijna verstreken en het gaat hier toch om een belangrijke aangelegenheid.

Minister Vera Dua : Er is reeds een deskundige aangesteld die de zaken in Merksplas zal opvolgen. Ik vermoed dat het niet lang meer zal duren vooraleer er resultaten zullen zijn. Er is echter vaak een probleem in verband met de aansprakelijkheid. De aansprakelijkheid van de sanering ligt bij de eigenaar. Die moet worden aangespoord om hem het terrein te laten saneren. De bal ligt dus in het kamp van de Regie der Gebouwen. Ik zal echter aandringen op een vlugge afhandeling van deze zaken.

Ik ga ervan uit dat men reeds over kaarten beschikt, omdat men ook op provinciaal niveau allerlei inventarissen heeft gemaakt. Ik wil die wel eens opvragen om bij het verslag te laten voegen. Ik zal de informatie overmaken aan de commissiesecretaris.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het halen van doelstellingen van het Kyoto-protocol

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het halen van doelstellingen van het Kyoto-protocol.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in een krantenartikel van enkele dagen geleden maakte de MINA-raad zijn bevindingen over de doelstellingen van het Kyoto-protocol bekend. Dat gebeurde naar aanleiding van de Klimaatconferentie in Den Haag.

De MINA-raad vindt dat een en ander er niet al te rooskleurig uitziet. Uit het milieu- en natuurrapport MIRA S-2000 blijkt dat zelfs met een strenger milieubeleid, de regering tegen 2010 slechts de helft van de vooropgestelde doelstellingen van het Kyoto-protocol zal halen. Volgens de wetenschappers die zich over de evolutie van ons leefmilieu hebben gebogen zijn er verschillende oorzaken voor het niet realiseren van de doelstellingen. Vooral de CO₂-uitstoot van verkeer en industrie is hierbij cruciaal, maar ook de afvalberg, die nog steeds groeit, speelt hierbij een grote rol. Er is dus nog steeds een zeer groot probleem.

De conferentie in Den Haag had als bedoeling na te gaan welke mogelijkheden er zijn om de doelstellingen van het protocol te realiseren. Dat bleek echter geen gemakkelijke klus te zijn. Er werden verwijten over en weer geslingerd in verband met elkaars intenties om iets aan de problemen te doen. De conferentie werd daardoor een flop.

Ik ben ervan overtuigd dat wij onze verantwoordelijkheid moeten blijven opnemen. We moeten naar nieuwe oplossingen zoeken. Het streefdoel moet een vermindering van de CO₂-uitstoot zijn met 5,2 procent tegen 2012.

Volgens de wetenschappers van de MINA-raad zijn verschillende maatregelen nodig. Zo zou het goederenvervoer meer via het spoor en het water moeten gebeuren. Ook de landbouw moet een steentje bijdragen. Dat gebeurt hopelijk via het MAP waarover we nu beschikken. Daarnaast moet de afvalberg drastisch verminderen.

Mevrouw de minister, in welke mate is de toenemende afvalberg een obstakel voor het realiseren van de doelstellingen van het Kyoto-protocol ? Zijn er volgens u concrete oplossingen voorhanden om deze toenemende afvalberg te verminderen in de zeer nabije toekomst ? Zijn er onmiddellijke gevolgen voor België indien we de doelstellingen niet halen binnen de vooropgestelde termijn, of is het een vrijblijvend protocol ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik maak mij in verband met heel deze kwestie ook zorgen. Ik heb soms het gevoel dat men in bepaalde sectoren te weinig beseft hoe belangrijk die terugdringing van de CO₂-uitstoot is. We kunnen hierover in de commissie Leefmilieu blijven praten. Als we die CO₂-uitstoot willen verminderen moeten we ons echter concentreren op energie, verkeer en mobiliteit. Kunnen we vanuit deze commissie geen initiatief nemen in verband met al die sectoren ? We zouden aan expansiesteun bijvoorbeeld ook voorwaarden in verband met een vermindering van de CO₂-uitstoot kunnen koppelen.

Er kan veel worden gerealiseerd via het afval- en milieubeleid, maar ik vind de economische sector, de energiesector en de mobiliteit in deze problematiek ook van cruciaal belang.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik zal eerst antwoorden op de vragen van mevrouw Van den Eynde. Grote hoeveelheden broeikasgassen komen in de atmosfeer terecht door de verbranding van fossiele brandstoffen zoals koolstofdioxide en lachgas, via de veeteelt zoals methaan en lachgas, via afvalverwerking zoals koolstofdioxide en methaan en via chemische processen in de industrie.

Methaan draagt in Vlaanderen 12 procent bij tot de totale emissie van broeikasgassen. Een vierde van deze methaanemissie is te wijten aan de uitstoot van biogas op stortplaatsen. Vlarem II stelt momenteel al een verplichte affakkeling voorop van biogas en beveelt de valorisatie als energiebron aan. Hierdoor wordt methaan, dat een hoger opwarmingspotentieel heeft dan CO₂, verbrand. Door valorisatie van de rookgassen is het mogelijk een gedeelte van de energie te recupereren voor eigen gebruik. De vermindering van de uitstoot van methaan op stortplaatsen wordt ook verwezenlijkt door de van kracht zijnde stortverboden. Sinds 1998 is er een stortverbod van kracht voor organisch afval dat de voornaamste oorzaak is van me-

Dua

thaanemissies op stortplaatsen. We staan met mondjesmaat afwijkingen toe op stortverboden. Op den duur zal dat probleem dus verdwijnen.

De bijdrage tot de totale CO₂-emissie in Vlaanderen van afvalverbrandingsovens is klein. Het gaat om minder dan 2 procent. De CO₂-uitstoot bij de verbranding van afvalstoffen wordt beperkt door de preventie van afvalstoffen. Naast preventie richt het afvalstoffenbeleid zich op het hergebruik en de recyclage van afvalstoffen. Dat haalt de restfractie naar beneden. De verbranding van afvalstoffen die niet kunnen worden gerecycleerd, moet gebeuren door middel van verbranding met energieteerugwinning. Hierdoor moeten minder fossiele brandstoffen worden aangewend, wat de CO₂-uitstoot ten goede komt. Daarnaast zijn er binnen het Vlaamse Gewest eveneens verschillende verbrandingsverboden van kracht. We staan dus al vrij ver inzake de verbranding van afval, maar met een relatief beperkte impact op de totale problematiek.

Voor het behalen van de Kyotodoelstellingen zullen voornamelijk inspanningen noodzakelijk zijn in het domein van transport, energie-intensieve industrie, elektriciteitsproductie en huishoudens. De bijdrage die vanuit de afvalverwerkingssector kan worden geleverd, is verwaarloosbaar en zal dus verder verminderen als neveneffect van de preventie en recyclage binnen het afvalbeleid.

Het vervoer van afvalstoffen wordt binnen de Europese Unie beperkt door het nabijheidsprincipe. De Europese verordening betreffende de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen bepaalt dat de lidstaten het nabijheidsprincipe kunnen invoeren voor afvalstoffen die bestemd zijn voor verwijdering. Voor afvalstoffen die kunnen worden verwijderd in het Vlaams Gewest, zal geen uitvoervergunning worden verleend.

Er lopen initiatieven om afvalstoffen te vervoeren via het spoor of via binnenwateren. Het aspect mobiliteit wordt binnen de afvalsector dus aangepakt.

Tijdens de Klimaatconferentie in Den Haag werden de richtlijnen voor de uitvoering van het Kyoto-protocol opgesteld. Zoals geweten is er geen politiek compromis gesloten over de voorwaarden. Een van de knelpunten waarover geen akkoord bestaat, zijn de juridische gevolgen bij niet-naleving. Het EU-standpunt, dat volledig wordt onderschreven door België en Vlaanderen, stelt duidelijk dat het protocol niet vrijblijvend kan zijn.

Het is de bedoeling dat in december wordt gestart met interministeriële conferenties, onder leiding van staatssecretaris Deleuze. De gewesten worden daar ook bij betrokken. We zullen onderzoeken hoe we het plan van de heer Deleuze kunnen implementeren in de gewesten. Daar zal waarschijnlijk ook de discussie worden gevoerd over de verdeling van de engagementen over de drie gewesten. Ik heb ook aan de Vlaamse regering gevraagd om een aantal maatregelen te nemen, wetende dat de meeste van die maatregelen niet onder mijn bevoegdheid vallen. Ik hoop toch een aanzet te geven.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik dank de minister voor haar antwoord. Het is goed dat we het plan van staatssecretaris Deleuze verder zullen opvolgen.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest had nog een vraag gesteld. Ik zal in het interparlementair overleg van de voorzitter van de commissies leefmilieu voorstellen om opnieuw samen te komen met de gewesten en om een stand van zaken op te maken, onder andere over de Klimaatconferentie van Den Haag.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterzuivering in Voeren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterzuivering in Voeren.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, na jarenlang getalm vanwege het Voerense gemeentebestuur komt er dan toch schot in de zaak van het uitvoeren van infrastructuurwerken ter bevordering van de waterzuivering in Voeren. Enkele jaren geleden gaf de toenmalige Vlaamse minister van Leefmilieu Kelchtermans aan Aquafin de opdracht om de situatie in

Van den Eynde

Voeren te bestuderen. Uit deze studie moest blijken hoe men het vervuilde afvalwater in Voeren zou kunnen zuiveren alvorens dit in de Maas terecht komt.

Voor zover ik weet heeft Aquafin reeds de eerste metingen uitgevoerd en wil het grondige werken uitvoeren met een zo maximaal mogelijk rendement. Voor de uitvoering van deze infrastructuurwerken zou Aquafin echter haar oog hebben laten vallen op een deel van het KMO-terrein in Moelingen. Dit leidde tot enig ongenoegen bij een aantal Voerenaars, die hun KMO-terrein verloren zouden zien gaan.

In welke mate is de studie inzake de waterzuivering in Voeren reeds afgerond? Beschikt de gemeente Voeren over een totaalrioleringsplan? Kan de minister me medelen of Aquafin inderdaad de toestemming heeft gekregen voor de uitvoering van werken op dat KMO-terrein in Moelingen? Volstaan deze werken? Ik heb me immers laten vertellen dat er in bijkomende werken wordt voorzien, onder andere in Teuven en 's Gravenvoeren.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Het lijkt me wel een goed idee om die waterzuivering in te planten in een KMO-terrein – maar dit is maar een opmerking terzijde.

Ik vraag me echter af hoe die waterzuivering kan gebeuren in Voeren. Dit is immers een enclave waarover het Vlaams Gewest bevoegd is. De rivier komt daar toe met heel wat vervuiling, en dat wordt dan doorgesluist.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, deze problematiek is inderdaad goed onderzocht. Het Vlaams Gewest heeft Aquafin de opdracht gegeven om een integrale waterzuiveringsstudie te maken voor het gebied Voeren, omdat dit inderdaad niet zo vanzelfsprekend is. De studie onderzocht de diverse mogelijkheden inzake afvalwaterzuivering. Gelet op het feit waarop mevrouw Vertriest zinspeelde, namelijk dat Voeren aan de ene kant grenst aan Nederland en aan de andere kant aan het Waals Gewest, werden ook eventuele samenwerkingsverbanden onderzocht. Deze evaluatie leerde ons dat het collecteren en zuiveren van de afvalwaters beperkt tot het Vlaamse grondgebied het meest rendabel was. De integrale water-

zuiveringsstudie over Voeren werd in maart 1999 afgerond door Aquafin en ons ter beschikking gesteld.

Daar Voeren bestaat uit verschillende dorpen en gehuchten waren de mogelijke oplossingen zeer divers. Men kon plaatselijk zuiveren per dorp of er een gegroepeerde aanpak op na houden. Na de bespreking van de resultaten met de betrokken administraties en diensten – de provincie Limburg, de Arohm, Aminoal afdeling Water, Aminoal afdeling Natuur en de VMM – werd tijdens het maandelijkse overleg tussen de NV Aquafin en het Vlaams Gewest op 30 november 1999 een beslissing genomen over de na te streven aanpak. Rekening houdend met de huidige bevoegdheidsregels werd gekozen voor drie bovengemeentelijke waterzuiveringsinstallaties en één gemeentelijke kleinschalige waterzuivering. Dit zijn respectievelijk de RWZI Moelingen, de RWZI 's Gravenvoeren, de RWZI Teuven en de KWZI Remersdaal. Door deze beslissing is het bestaande totaalrioleringsplan voor een groot deel achterhaald. Dat geldt trouwens voor de meeste TRP's.

De gemeente Voeren beschikt over een totaalrioleringsplan dat dateert van november 1988 en werd opgesteld door een studiebureau uit Hasselt. In het kader van de bovengemeentelijke projecten Verbindingsrioleringsplan Moelingen en RWZI Moelingen voerde Aquafin een herberekening door van het TRP voor het gedeelte Moelingen. Door deze herberekening werd het TRP dus in feite geactualiseerd. Dat gebeurde conform de Code van Goede Praktijk, waarin de nieuwe inzichten mee in overweging werden genomen.

Daar de rioleringsgraad voor de kern Moelingen vrij hoog ligt, werden in het bovengemeentelijke investeringsprogramma 2000, uit te voeren door de NV Aquafin, twee projecten opgenomen, namelijk de RWZI Moelingen en de verbindingsrioleringsplan Moelingen. Omdat men daar dus al zeer veel rioleringswerken had en dit dus klaar was, besloot men om het bovengemeentelijke daar meteen aan te koppelen. De door Aquafin opgestelde technische plannen voor de zuiveringsinstallatie Moelingen, met voorziene inplanting in de KMO-zone gelegen langs de weg van Luik naar Maastricht, en de verbindingsrioleringsplan Moelingen werden principieel goedgekeurd in oktober 2000. Ik ken de situatie ter plaatse niet en wil dus zeker geen oordeel uitspreken, maar ik stel vast dat zeer veel RWZI's die in natuurgebieden liggen ontzettend veel problemen opleveren. Als dit dus een logische oplossing blijkt op het vlak van waterhuishoudkunde, dan lijkt het me dat een KMO-zone zeker mee in rekening kan

Dua

worden gebracht bij het zoeken naar potentiële plaatsen.

De verbindingsriolering Moelingen zorgt voor de aansluiting van de vuilvracht van Moelingen naar de RWZI. Beide werken volstaan om het afvalwater van Moelingen te saneren. Als deze twee projecten zijn uitgevoerd, is dit kleine zuiveringsgebied vrijwel volledig gesaneerd. Van de gemeente wordt verwacht dat ze nog enkele afkoppelingsprojecten uitvoert. Op gemeentelijk niveau moet nog de Visésteenweg deels worden voorzien van rioleringen, terwijl de Voerenstraat nog volledig moet worden voorzien van rioleringen.

Rekening houdend met de geringe centralisatie van de afvalwaters voor het overige deel van de gemeente Voeren, werd bij de opmaak van het recente meerjareninvesteringsprogramma beslist om de projecten geen hoge prioriteit toe te kennen. Van de gemeente wordt nu eerst en vooral verwacht dat ze de nodige inspanningen levert om haar rioleringsnetwerk uit te breiden. Dat is een logische gang van zaken, want eerst worden projecten uitgevoerd die resulteren in een zeer hoge zuiverheidsgraad. Het zou niet logisch zijn een RWZI te bouwen in een gemeente waar nog geen rioleringen werden aangelegd.

Van de gemeente verwachten we nu dat ze de nodige inspanningen levert om het rioleringsnetwerk uit te breiden. Bovendien gaat het om agglomeraties met minder dan 2000 inwoners-equivalenten. Die worden in de Europese richtlijn als minder prioritair beschouwd. Natuurlijk moeten we heel grote inspanningen leveren om binnen de afgebakende agglomeraties in orde te zijn met de Europese richtlijn. Deze gemeenten vallen niet onder de richtlijn en vormen dus een bijkomend argument voor de administratie om zich eerst te concentreren op de andere zones.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik heb nog een bijkomend vraagje. Weet u of de RWZI's worden uitgerust met een nutriëntenverwijderaar ? Het gaat immers om streken met intensieve landbouw.

Minister Vera Dua : Ik veronderstel van wel, want elke nieuwe installatie wordt ermee uitgerust. Ik zal het navragen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de olievernauwing op de Rupel in Klein-Willebroek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de olievernauwing op de Rupel in Klein-Willebroek.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, op 7 november werd in de Rupel te Klein-Willebroek een vlek aangetroffen. Het ging over een zware vernauwing met stookolie. De vlek dreef over een lengte van 800 meter in de Rupel. Vooral de oevers werden zwaar verontreinigd en waren bedekt met een vette smurrie. De brandweer van Willebroek en de civiele bescherming kwamen ter plaatse om de olievlék te bestrijden met detergents. Ze zorgden er ook voor dat de vogels werden beschermd tegen dit voor hen levensbedreigende goedje.

Volgens de politie zou het gaan om de lozing van een schip, iets wat volgens haar wel meer gebeurt op de Rupel. Deze keer was sprake van een zeer grote vernauwing. De politie meldde ook dat het niet om een eenmalig feit ging en dat dergelijke vormen van verontreiniging veel voorkomen op de Rupel.

Hoeveel keer werd reeds een vernauwing gemeld ? Heeft men de daders ooit kunnen opsporen ? Werden de voorbije jaren identieke verontreinigingen vastgesteld op de verdere loop van de Rupel ? In welke mate vormt de verontreiniging een bedreiging voor de fauna en flora ? Welke omvang heeft de pollutie ? Welke initiatieven moeten volgens u worden genomen om verontreinigingen te vermijden ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van den Eynde, als door het VMM-personeel of door een laboratorium dat in opdracht van de VMM werkt, een duidelijke vernauwing wordt opgemerkt tijdens het nemen van een monster, dan wordt die genoteerd in het monsternamebulletin.

Dua

Dit bulletin is een soort inventaris, want de gegevens worden systematisch bijgehouden in een databank. Ernstige gevallen van verontreiniging worden gemeld bij de afdeling Milieu-inspectie van Aminor, of bij de politie of rijkswacht.

Volgens de politie van Boom was er de voorbije vijf jaar nog één incident met een olievlek. Die was waarschijnlijk afkomstig van een bedrijf te Rumst. Dit wil niet zeggen dat er niet meerdere incidenten waren, maar wel dat men slechts weet heeft van de twee gevallen.

Uit het waterbodemonderzoek van 1999 is gebleken dat het sediment in de Rupel veel meer olie bevat dan de referentiewaarde. Dit is evenwel ook het geval voor tal van andere pollutanten, zoals PCB's en PAK's. De occasionele aanwezigheid van olie, en meer bepaald van stookolie of mazout, vormt in het algemeen een wijdverbreide bedreiging voor het Vlaams oppervlaktewater. De oorzaak is meestal accidenteel of te wijten aan een gebrek aan zorg of voorzorg, bijvoorbeeld door het ontbreken van een overvulbeveiliging in tanks. Ook lekkende tanks of leidingen kunnen via grondwater of via de riolering een verontreiniging veroorzaken. Daarom is de MBO inzake de stookolietanks van groot belang.

De olieverontreiniging in de Rupel op 7 november 2000 werd opgemerkt door de veerdienst tussen Boom en Klein-Willebroek en was waarschijnlijk de nacht ervoor ontstaan. Volgens de politie van Boom zouden ongeveer vijftien zwanen met olie zijn besmeurd. De politie heeft een proces-verbaal opgesteld, maar heeft de dader nog niet kunnen opsporen. De civiele bescherming, de brandweer van Willebroek, de zeevaartpolitie en de vogelbescherming zijn ook ter plaatse geweest om de nodige bijstand te verlenen. Daar de olievlek niet werd veroorzaakt door zware stookolie, kon ze vrij gemakkelijk met detergents worden bestreden. Door het snel en efficiënt optreden van de hogergenoemde diensten zijn de gevolgen van het incident voor het leefmilieu beperkt gebleven.

Zolang zulke olievlekken snel worden opgemerkt en bestreden, zijn de gevolgen voor het leefmilieu veeleer beperkt. Daarom vormen de waakzaamheid van de zeevaart- of rivierpolitie en hierbij aansluitend een snel en efficiënt optreden van brandweer en civiele bescherming, de beste garantie voor het bestrijden van olievlekken.

De huidige waterkwaliteit van de Rupel wordt door VMM op basis van de ongunstige zuurstofhuishouding gekwalificeerd als 'verontreinigd', terwijl de biologische kwaliteit als 'slecht' wordt bestempeld. Dit betekent dat gevoelige organismen sowieso ontbreken in deze rivier en dat de eventuele impact van olieverontreiniging op hen niet meetbaar is.

Olie mag niet worden geloosd. Men kan dus geen gebruik maken van vergunningen, want het is verboden. De vastgestelde verontreinigingen zijn dikwijls te wijten aan illegale praktijken, maar vooral aan incidenten en slordigheden. Sensibilisering is dus van heel groot belang. De handhaving van de bestaande Vlarem-regelgeving inzake de controle op de stookolietanks is in dit verband ook belangrijk. We hopen dat we veel kunnen bereiken door de MBO.

Inzake controle zouden alle overheden waakzaam moeten zijn. Ook de burger kan zijn steentje bijdragen door snel te verwittigen. Laattijdige waarschuwingen bemoeilijken immers een efficiënt bestrijden van de verontreiniging en maken het opsporen van de oorzaak of van de dader bijna onmogelijk.

Sensibilisering, toezicht en vervolging van betrachte daders zullen een preventief effect hebben. Toch zullen geïsoleerde incidenten die veroorzaakt worden door kwaad opzet en onverschilligheid, wellicht nooit helemaal kunnen worden vermeden. Waakzaamheid en het snel optreden van de bevoegde diensten moet de negatieve effecten van deze – hopelijk beperkte – incidenten minimaliseren.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik zal een oproep doen aan de politie om veel sneller proces-verbaal op te maken. Als ze dat niet doet hebben we immers geen bewijzen. Aan de pers wordt echter wel verteld dat het meermaals voorkomt. Er is dus toch wel sprake van een communicatiestoornis.

Minister Vera Dua : Ik begrijp wat u bedoelt. Als wij iets vaststellen, hebben we wel de reflex om de politie of de rijkswacht te verwittigen om proces-verbaal op te stellen, maar in de omgekeerde richting verloopt die communicatie misschien niet even vlot.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de nacht van de duisternis

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de nacht van de duisternis.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, in de nacht van 4 op 5 november werd voor de vijfde maal de nacht van de duisternis georganiseerd. Aan dit initiatief van de Bond Beter Leefmilieu en de werkgroep Lichthinder werd door 101 gemeenten en steden actief meegewerkt.

België zou immers het best verlichte land in Europa en mogelijk ook daarbuiten zijn. Volgens de organisatoren zou overmatig lichtgebruik schadelijke gevolgen kunnen hebben voor mens, dier en plant. De milieu-inspectie werd dan ook dit jaar op pad gestuurd om overtredingen vast te stellen. Na vaststelling van overtredingen op de Vlarem II-reglementering zouden processen-verbaal kunnen worden opgesteld indien de exploitant de aansporing naast zich zou neerleggen.

Mevrouw de minister, de organisatoren waren echter niet helemaal tevreden over uw aanpak. Zo had u vorig jaar bij de vierde nacht van de duisternis beloofd om samen met minister Stevaert werk te maken van maatregelen omtrent de openbare verlichting van gewestwegen. Tot op heden hebben wij van deze beloften nog niets gehoord. Daarom wil ik toch een aantal vragen stellen.

Hebt u dit jaar voor de eerste maal controleurs van de milieu-inspectie op pad gestuurd ? Op welke locaties werden deze controleurs vooral ingezet ? Welke doelgroepen werden vooral bij deze controle geïnspecteerd ? Hoeveel overtredingen heeft men kunnen vaststellen ? Werden naar aanleiding van deze inspectieronde reeds processen-verbaal opgesteld ? Hebben de inspecteurs flagrante overtredingen kunnen vaststellen ? Zo ja, om welke overtredingen ging het dan ?

Hebt u ondertussen al contact opgenomen met minister Stevaert betreffende het terugdringen van de lichtvervuiling op gewestwegen ? Hebt u nieuwe plannen om het komende jaar initiatieven te nemen ter voorkoming van lichthinder ?

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van den Eynde, collega's, ik heb reeds eind 1999 aan de afdeling Milieu-inspectie gevraagd om in het plan Preventieve Controles 2000 een belangrijke plaats toe te kennen aan een strengere controle op skytracers en lasers. In de nacht van 23 op 24 september werd dan ook een actie gevoerd ter opsporing van illegale skytracers en lasers bij onder meer dancings, discotheken, bioscopen, fuiven en concerten. Aan deze actie namen een 50-tal toezichthoudende ambtenaren deel, opgedeeld in ploegen van twee. Bij deze actie werden negen waargenomen lichtbundels op eenvoudig verzoek onmiddellijk gedoofd door de exploitant.

Naar aanleiding van deze actie werd eveneens vastgesteld dat naast de openbare verlichting en de klemtoonverlichting van openbare gebouwen, monumenten en reclamepanelen ook bedrijven, parkings, winkelcentra en sportcomplexen overmatig licht produceren. Daarom werd besloten om gedurende de nacht van de duisternis een steekproef uit te voeren, gespreid over het volledige grondgebied van het Vlaams Gewest, om een duidelijker beeld te krijgen van de problematiek. De doelgroepen hierbij waren bedrijfsgebouwen in het algemeen en opslag- en overslagbedrijven in het bijzonder, met daarnaast ook nog parkings en sportterreinen en -complexen.

De actie had niet tot bedoeling om onmiddellijk processen-verbaal op te stellen : het was wel de bedoeling om steekproefsgewijs lichthinder na te gaan en te toetsen aan de Vlarem II-bepalingen. Bij relevante hinder werd een mondelinge of schriftelijke raadgeving gegeven tot het nemen van maatregelen om in de toekomst verdere lichthinder te voorkomen. Bij het niet naleven van de raadgeving wordt het opstellen van een proces-verbaal overwogen.

De meest flagrante overtredingen die werden vastgesteld, betreffen opnieuw twee skytracers in de provincie Limburg, die echter op eenvoudig verzoek werden gedoofd. De meest voorkomende gevallen betreffen bedrijven die ook na beëindiging van de dagelijkse activiteiten de lichten aan laten. Ook heel wat bedrijfsparkings en parkings van winkelcentra blijven verlicht na het sluitingsuur.

Dua

Uit de eerste reacties van de gecontroleerde bedrijven blijkt steevast dat de lichten bewust worden aangelaten uit veiligheidsoverwegingen. De interpretatie die de betrokken personen geven aan de term 'veiligheid' verschilt echter in sterke mate van de manier waarop dat begrip in de Vlarem II-reglementering wordt gehanteerd. De heer Coens heeft daar trouwens een parlementaire vraag over gesteld. Ik verwijs naar het antwoord dat toen werd gegeven. In de Vlarem-context verwijst het begrip 'veiligheid' naar de bescherming van de integriteit van personen, en niet naar de beveiliging tegen inbraak. Dit laatste is natuurlijk de interpretatie die de bedrijfsleiders daaraan geven.

Voor de aanpak van de lichthinder concentreer ik mij in de eerste plaats op mogelijke acties binnen mijn eigen bevoegdheden, maar ook minister Stevaert is uiteraard betrokken partij. Op het niveau van de kabinetten wordt nu wel geprobeerd om tot een gezamenlijk plan te komen. Ik hoop dan ook dat we tegen de volgende nacht van de duisternis een gezamenlijke aanpak kunnen voorstellen. We zullen elk op ons terrein de nodige maatregelen nemen. We moeten samen rond de tafel gaan zitten om een gezamenlijk plan op te stellen.

In het kader van het 'Urgentieplan betreffende maatregelen om de lichtvervuiling te beperken – 1998-2000' stelde de Vlaamse regering een aantal acties en initiatieven voorop. Dat dateert dus van voor mijn tijd. De acties houden in : het aandeel van de verschillende bronnen van de lichthinder begroten ; een REG-lichthinderactieplan opstellen en uitvoeren, dat valt vooral onder de bevoegdheid van minister Stevaert ; de opstelling van normen en criteria voor verlichting ; de handhaving van de normen in Vlarem II voor ingedeelde inrichtingen en niet-ingedeelde inrichtingen, en – waar nodig – aanvulling van deze normen, waar we mee bezig zijn ; de lichthinder veroorzaakt door wegen beperken.

De tweede actie, 'Een REG-lichthinderactieplan opstellen en uitvoeren', heeft als doelstelling om, via de acties van rationeel energiegebruik en uitvoering van de lokale agenda de gemeenten en gemeentelijke intercommunales te sensibiliseren tot het doven van niet-noodzakelijke verlichting langs wegen ; de gemeenten te sensibiliseren om klemtoonverlichting en lichtreclames 's nachts te doen doven ; de bevolking te sensibiliseren tot het gebruik van naderingslampen en/of lampen die naar de grond gericht zijn ; de eigenaars van culturele gebouwen en monumenten te sensibiliseren tot het

gebruik van geschikte lampen en verlichtingstoestellen ; de landbouwsector te sensibiliseren tot gebruik van afscherming in de serres ; de industrie-sector te sensibiliseren tot het beperken van lichtreclames.

In de nabije toekomst zullen verder initiatieven worden genomen om deze doelstellingen te realiseren, met als eerste aandachtspunt het beperken van de hinder veroorzaakt door lichtreclame. Hiervoor werd reeds een ontwerp voor een informatiebrochure uitgewerkt. Die zal worden verspreid naar de verschillende doelgroepen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verkoop van groengebieden in de gemeente Westerlo

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verkoop van groengebieden in de gemeente Westerlo.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de familie de Merode wil gronden verkopen, niet alleen in de gemeente Westerlo, maar in een gebied dat vijf gemeenten en drie provincies betreft. Het gaat om 1.400 hectare waarvan 1.200 hectare bebost is en 200 hectare in landbouwgebruik is. Volgens het gewestplan gaat het om bos-, natuur-, agrarisch en recreatiegebied en parken.

Dit dossier werd op 19 oktober met alle betrokken instanties besproken op uw kabinet. Volgens de pers kwam men niet tot een akkoord. Net vandaag vindt er een nieuwe vergadering plaats. In de regio wordt veel belang gehecht aan de zaak. De bevolking wil de gronden behouden in hun huidige functie.

Mevrouw de minister, wat zijn de precieze resultaten en afspraken van het overleg op 19 oktober ? Hoe is het dossier intussen geëvolueerd ? Welke instanties zullen welke verantwoordelijkheid op zich nemen ? Welke visie houdt u erop na ? Overweegt het gewest om zelf percelen aan te kopen ? Hebt u

De Cock

bepaalde voorkeuren voor het verder gebruik en het toekomstige eigendomsrecht van de gronden? Welke overheidsinstanties acht u het best geschikt om uw visie mee te realiseren? Bent u bereid om budgetten vrij te maken voor eigen aankoop of voor de ondersteuning van aankoop door lagere besturen of andere instanties? Worden de gronden zelf te koop gesteld of de patrimoniumvennootschappen waarin de gronden zijn ondergebracht? Dat zou juridisch gezien een groot verschil maken. Hebt u al enig zicht op de verkoopprijzen?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : De heer De Cock heeft het in de schriftelijke versie van zijn vraag over de scherpe daling van de houtprijzen in de afgelopen twee jaar. Die prijzen dalen echter al sinds tien jaar, onder andere door de enorme houtkap in Oost-Europa. Niet alleen de familie de Merode wil aanzienlijke stukken grond verkopen, het is een algemene trend bij de oude adel. De bossen brengen niet genoeg geld meer op.

Het gaat dus niet om een onschuldige vraag. De bossen zijn beschermd via het bosdecreet. De adel wil de bossen opdelen in percelen om op die manier het bosdecreet te ontwijken. Moeten wij ons aankoopbeleid richten op die grote stukken grond? Ik zou dat niet doen, tenzij de Vlaamse regering de pot voor de aankoop van bossen fors zou verhogen zodat zij het opkopen van grote complexen als beleid kan hanteren. Dat zou dus de uitdrukkelijke voorwaarde moeten zijn. Zo zou de Vlaamse regering kunnen ingaan op het voorstel van de Merode en gedurende twee jaar fors investeren in bosaankoop.

Wat voor mij bij die aankopen door het Vlaams Gewest belangrijk is, is dat die afgestemd worden op de streken met een tekort, waaronder Oost- en West-Vlaanderen, en op de concretisering van de bosuitbreiding.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mevrouw de minister, vermits er in het verleden reeds soortgelijke vragen gesteld zijn voor andere streken, wilde ik van u vernemen wat de algemene te volgen procedure is. Welke beoordelingscriteria worden daarbij door de regering gehanteerd? Wat moet ik in West-Vlaanderen antwoorden aan de mensen die mij aanspreken met het voorstel bos te verkopen?

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Ik ben enigszins verrast door de woorden van mevrouw Vertriest. Grootgrondbezitters zijn al meer dan dertig jaar bezig met het verkopen van gronden. Er zijn zelfs regio's waar alles al uitverkocht is. In de Zuiderkempen blijft enkel nog de Merode over.

Ons gemiddeld bosoppervlak in eigendom bedraagt in Vlaanderen nauwelijks één hectare. Ons bosbezit is dus enorm versnipperd. Zult u dan toelaten dat ook dit groot domein versnipperd wordt? Dat leid ik immers uit uw woorden af. (*Opmerking van mevrouw Isabel Vertriest*)

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Sta me toe eerst twee voorafgaande opmerkingen te formuleren.

Ten eerste vind ik het zeer delicaat publieke verklaringen af te leggen over specifieke aankoopdossiers. Ik zal me dus ook niet laten verleiden tot uitspraken over prijzen, want dat zou de onderhandelingspositie van alle betrokken partijen ondermijnen.

Ten tweede wens ik te beklemtonen dat ik de manier betreur waarop dit op lokaal niveau politiek gespeeld wordt. Ik heb de notulen gelezen van de gemeenteraad van Westerlo en die hebben mijn enthousiasme om dit dossier op een serene wijze af te handelen, een flinke deuk gegeven. Bovendien heeft de beheerder van het betreffende terrein, die ik trouwens goed ken, uitspraken gedaan die ik echt betreur. Maar goed, de vraag is gesteld en het is mijn plicht die te beantwoorden.

Het gaat inderdaad om een bijzonder groot project. Het aanbod van 1.400 hectare grond is natuurlijk een bijzondere situatie die niet vaak zal voorkomen. Het betreft hier bijna 10 procent van de totale oppervlakte die het Vlaams Gewest deze legislatuur wenst te verwerven voor de realisatie van bos-, natuur- en duingebieden en te bebossen gronden, onder meer voor de realisatie van stadsbossen. In dit dossier gaat het vooral om beboste terreinen.

Het spreekt vanzelf dat ik vanuit mijn bevoegdheid een verantwoordelijkheid draag in dit dossier. Daarom heb ik laten onderzoeken of een coördinerend initiatief door het Vlaams Gewest haalbaar is.

De vergadering van 19 oktober 2000 had tot doel de verschillende geïnteresseerde partners – gemeente- en provinciebesturen, terreinbeherende

Dua

natuurverenigingen, de terreinbeherende administraties van het Vlaams Gewest – samen te brengen voor een verkennend gesprek. Tijdens dit overleg werd nagegaan of er bij de partners interesse was om te participeren in een gecoördineerd initiatief vanuit het Vlaams Gewest. Dit heeft immers vele voordelen omdat er gunstig en efficiënt kan worden onderhandeld en omdat we op die manier een verwervingsbeleid kunnen voeren waardoor de interne samenhang van de gebieden behouden blijft. De partners op de vergadering bleken enthousiast over mijn overleginitiatief. We hebben dan ook de volgende afspraken gemaakt om concrete informatie te verzamelen over de aankoop- of huurinteresse van de partners, over de inrichtingsdoelstellingen op het vlak van natuurbehoud, zachte recreatie, bosuitbreiding, landbouw, enzovoort voor het gedeelte waarvoor de belanghebbende interesse heeft, en over de wijze waarop men eventuele verwerving ziet.

Wensen de belanghebbenden individuele onderhandelingen of aansluiting bij het coördinatie-initiatief? Ten slotte moet er ook een inventaris worden gemaakt van de bestaande contracten van de partners met de eigenaar zoals huur, jacht, wandelrecht, erfpacht en pacht. De gemeenten zijn immers sterk verweven met de plaatselijke situatie. Het Vlaams Gewest zorgt intussen voor bijkomende informatie over het aankoopdossier en zal overleg plegen met de vertegenwoordiger van de eigenaar. Vandaag wordt er verder vergaderd.

De meeste partners willen blijkbaar participeren in het project. Ik wacht echter tot er duidelijke afspraken zijn met de betrokkenen om de knoop definitief door te hakken. Intussen heb ik de Vlaamse Landmaatschappij de opdracht gegeven om de coördinatie waar te nemen.

In het algemeen ben ik van mening dat het Vlaams Gewest zeker niet alle gronden hoeft aan te kopen. Ik wil het aankoopbeleid oriënteren naar natuurgebieden met hoge natuurwaarden of hoge potenties daartoe en naar het bebossen van terreinen. De doelstellingen zijn zeer ambitieus en niet eenvoudig te realiseren. Wat de bestaande bossen betreft, kies ik ervoor om de privé-eigenaars te stimuleren om hun eigen bossen zo goed mogelijk te laten beheren. Dit kan onder meer door de creatie van bosgroepen en door het instellen van criteria voor duurzaam bosbeheer. De bescherming van het Vlaams bos is goed geregeld in het bosdecreet zodat aankoop door de Vlaamse overheid slechts in specifieke gevallen te verantwoorden valt.

Dit geldt met name als de bossen bosreservaatwaardig zijn. Het Vlaams Gewest kan dan zijn verantwoordelijkheid opnemen. Er wordt ook bijzondere aandacht besteed als ze aansluiten bij bestaande openbare bossen of als het gaat om enclaves binnen bestaande openbare bossen, als er goede natuurontwikkelingsmogelijkheden zijn, als er sprake is van een corridorfunctie, waarbij men tussen twee bossen een verbinding kan maken. Ook zones met een gebrek aan zachte recreatiemogelijkheden of bossen die een eenheid vormen met een gebiedsgericht project van de overheid zoals de realisatie van een nationaal park bijvoorbeeld, komen hiervoor in aanmerking.

Mijnheer Van Looy, de bosversnippering in Vlaanderen vormt inderdaad een groot probleem. Er zijn zeer weinig aaneengesloten bosgebieden die in handen zijn van één instantie. Het zou bijzonder jammer zijn indien de eenheid in de bosstructuur van het domein van de bedoelde familie verloren zou gaan. Dit is de belangrijkste motivatie om vanuit het kabinet voor Leefmilieu en Landbouw bijzondere aandacht te besteden aan dit aanbod.

Voor aankopen zijn budgetten in de begroting voorzien. Als het Vlaams Gewest oordeelt dat we een bijdrage kunnen leveren aan dit project, dan kunnen we een beroep doen op de budgetten die momenteel beschikbaar zijn. Er zijn geen bijkomende initiatieven. We zullen eerst bepalen of het Vlaams Gewest hiervan een deel kan opnemen. Daarna komt de vraag hoe we dit zullen bekostigen. Ik opteer om dit beleid te spreiden over een aantal begrotingsjaren zodat het aankoopbudget in evenwicht blijft, rekening houdend met de criteria en met de verschillende dossiers. Voor de lokale besturen zijn er zowel voor de provincies als voor de gemeenten middelen beschikbaar via het milieuconvenant. De terreinbeherende natuurverenigingen kunnen gebruikmaken van de voor hen geldende subsidieregeling.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mevrouw de minister, ik ben niet veel wijzer geworden van uw antwoord. We zullen dus nog moeten afwachten.

Minister Vera Dua : Men heeft me steeds gezegd dat de gronden te koop worden aangeboden. We kopen enkel gronden en toch geen NV's. Ik zal nagaan wat ervan aan is.

De heer Frans De Cock : Misschien zijn het juist de NV's die te koop staan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het protocol met de Vlaamse Milieumaatschappij in verband met het toezicht op de waterkwaliteit

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het protocol met de Vlaamse Milieumaatschappij in verband met het toezicht op de waterkwaliteit.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Tijdens haar vergadering van 27 oktober 2000 heeft de Vlaamse regering beslist om een protocolovereenkomst af te sluiten met de VMM voor een termijn van 4,5 jaar. De overeenkomst heeft betrekking op de uitvoering van toezichtsprogramma's op de kwaliteit van het strandwater en van het water van zwem- en recreatievijvers. Bovendien heeft ze ook betrekking op de analyse van het zwembadwater en het water van privé-putten.

Vlarem Iibis verplicht steden en gemeenten om maandelijks een fysisch, chemisch en bacteriologisch onderzoek van het zwembadwater te laten uitvoeren. Dat moet gebeuren door een erkend labo. Volgens mijn informatie kost zoiets ongeveer 75.000 frank per jaar. De resultaten worden naar de dienst Volksgezondheid gezonden.

Het gebeurt dat de Gezondheidsinspectie daarnaast onaangekondigde controles uitvoert, alhoewel ze over de resultaten van de zojuist vermelde onderzoeken beschikt.

Hoeveel maal per jaar moeten zwembaden volgens het protocol het water laten controleren ? Welke metingen worden er gedaan op fysisch, chemisch en bacteriologisch niveau ? Als het om dezelfde metingen gaat als in de Vlaremregelgeving en als die met dezelfde frequentie worden uitgevoerd, moeten de steden die extra controles dan nog doen ? Kan de VMM die dan niet overnemen ? Dat zou voor de steden immers kostenbesparend werken.

Volgens de Vlaremwetgeving moet de aanwezigheid van de legionellabacterie in het zwembadwater niet worden gecontroleerd. Daarin schuilt ook niet het grote gevaar. De vraag is echter of de VMM wel controleert op legionella. Het lijkt mij aangewezen dat dit op geregelde tijdstippen zou gebeuren, vooral in het sanitaire gedeelte van het zwembad. Zijn er initiatieven in dat verband ?

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik heb reeds herhaaldelijk aan uw kabinet gevraagd mij een lijst te sturen van zwembaden. Uw kabinet weigert een lijst ter beschikking te stellen. Het weigert zelfs uitleg te verschaffen over een specifiek zwembad. Ik heb er reeds verschillende keren voor getelefoneerd en eens gefaxt, maar ik krijg geen antwoord. Dat vind ik jammer, want ik zou me graag informeren over bepaalde zwembaden in mijn streek.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik zal beginnen met te antwoorden op de vraag om uitleg.

Er bestaat reeds geruime tijd een samenwerkingsovereenkomst tussen de VMM en de administratie Gezondheidszorg met betrekking tot de uitvoering van toezichtsprogramma's op de kwaliteit van het strandwater en van het water van zwem- en recreatievijvers, evenals het analyseren of laten analyseren van het zwembadwater en het water van privé-putten. Deze samenwerkingsovereenkomst heeft onlangs de vorm van een protocol aangenomen met een jaarlijkse dotatie aan de VMM.

De overeenkomst is ontstaan uit de behoefte van de administratie Gezondheidszorg om over de gegevens inzake de kwaliteit van zwem-, zwembaden- en putwater te beschikken enerzijds, en uit de knowhow, het personeel en de overlapping met de decretale opdrachten van de VMM anderzijds. Op die manier ontstaat een win-winsituatie waarbij een gebrek aan personeel en knowhow van de administratie Gezondheidszorg inzake monsternamen en analyse gecompenseerd wordt door bijkomende taken voor het reeds op het terrein aanwezige VMM-personeel dat de nodige kennis en middelen heeft.

De VMM staat in voor de monsternamen en de analyse, terwijl de administratie Gezondheidszorg bevoegd is voor de interpretatie van de resultaten en

Dua

voor de daaruit eventueel voortvloeiende corrigerende maatregelen.

Het protocol voorziet in de analyse van ongeveer 800 stalen zwembadwater per jaar. De stalen worden genomen door de administratie Gezondheidszorg in de verschillende, volgens de Vlaremwetgeving vergunde, overdekte en niet-overdekte zwembaden van het Vlaams Gewest. Ze worden ter beschikking gesteld van VMM. Die is verantwoordelijk voor de analyse.

Tijdens de staalname door de administratie Gezondheidszorg worden aan de badrand al enkele metingen verricht, zoals bijvoorbeeld het desinfecterend vermogen van het zwembadwater. Het analyserend labo onderzoekt bij alle stalen zwembadwater de parameters totale kiemen bij 37 graden Celsius en controleert het bovendien op coagulase-positieve staphylokokken. Op vraag van de administratie Gezondheidszorg wordt het water van zwembaden met een temperatuur hoger dan 32 graden Celsius ook op pseudomonas en legionella's gecontroleerd. In onderling overleg tussen de administratie Gezondheidszorg en de VMM kunnen bijkomende parameters worden onderzocht.

De analyses die op vraag van de administratie Gezondheidszorg uitgevoerd worden, zijn minder in aantal en ook de frequentie van monsternamen ligt veel lager dan voorzien in Vlarem. Het gaat hier om een controle op de zelfcontrole, wat uiteraard inhoudt dat de steden en gemeenten zelf verplicht blijven om de maandelijkse controles, zoals vastgelegd in Vlarem, uit te voeren en de analyseresultaten hiervan over te maken aan de administratie Gezondheidszorg.

De monsternames en analyses moeten gebeuren door een erkend laboratorium. Daarnaast moet het desinfecterend vermogen van het zwembadwater verschillende malen per dag door de exploitant gecontroleerd, genoteerd en bijgehouden worden in een logboek.

Uw vierde vraag had betrekking op de legionella-bacterie. Deze materie is geen bevoegdheid van de VMM, maar wel van de administratie Gezondheidszorg. Volgens onze inlichtingen is de administratie Gezondheidszorg van mening dat het onderzoek naar legionella in gewone zwembaden niet noodzakelijk moet worden opgenomen in de wetgeving. Om geïnfecteerd te worden door legionella

is de aanwezigheid van aërosolen een sterk bepalende factor. Gewone zwembaden zijn, in tegenstelling tot whirlpools, in die zin geen klassieke bron van legionellabesmettingen.

Inzake sanitaire warmwaterinstallaties is preventie van legionellagroei en -besmettingen eerder een zaak van een degelijke constructie en het aanhouden van voldoende hoge temperaturen, dan van het regelmatig analyseren van het water. Vlarem bevat dienaangaande dan ook voorwaarden. Bijkomend is een preventief plan ter minimalisering van het risico van besmetting door legionella aan te raden. In dit kader werd door de administratie Gezondheidszorg in 1999 een omzendbrief rondgestuurd naar alle exploitanten van zwembaden. Hierbij werd aangeraden een beheersplan en risicoanalyse op te maken. Als er bij de risicoanalyse kritieke plaatsen – zoals wachtleidingen bijvoorbeeld – voor legionellagroei gedetecteerd worden, kan dan wel onderzoek naar de aanwezigheid van de kiem aangewezen zijn.

Alhoewel de net vermelde maatregelen zonder de minste twijfel de kern zullen blijven vormen van de legionellapreventie in warmwatercircuits in zwembaden, wordt momenteel inderdaad met experts overwogen om hieraan een wettelijk verplichte periodieke, jaarlijkse legionellabemonstering en -analyse van het douchewater toe te voegen.

Mevrouw Van den Eynde, ik zal u zeggen over welke informatie ik inzake de zwembaden beschik. Er is een lijst van 150 zwembaden die een afwijkingaanvraag hadden ingediend. Meer dan de helft daarvan is ondertussen afgehandeld. Die dossiers worden onmiddellijk doorgestuurd naar de afdeling Milieuvergunningen. De lijst van de zwembaden die een afwijking vragen is wel beschikbaar, en ik zal ze u bezorgen.

De voorzitter : We mogen ook niet interfereren in het werk van de administratie. We kunnen de minister controleren via schriftelijke vragen. De minister is dan verplicht binnen de voorziene periode te antwoorden. Krijgen de parlementsleden geen antwoord, dan kunnen ze interpellieren of een vraag om uitleg stellen.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik heb dat gedaan.

Minister Vera Dua : Ik voeg eraan toe dat we met de administratie duidelijkere afspraken maken over de opvolging van informatieve vragen. Ieder-

Dua

een die een vraag stelt aan de administratie moet een antwoord krijgen. We hebben daarbij een termijn van zes weken vooropgesteld. Bij moeilijke dossiers mag dat wat langer duren. Maar periodes van zes maanden, zoals in het verleden, kunnen absoluut niet.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Het antwoord is duidelijk. Wat de minister over legionella zegt, klopt. In de douches van sporthallen is er zeker ook een probleem. Dat vraagt zware investeringen. Er moeten structurele maatregelen worden genomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van het milieu- en gezondheidsonderzoek in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de opvolging van het milieu- en gezondheidsonderzoek in Vlaanderen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, vorige week werden de resultaten bekendgemaakt van het grootschalig milieu- en gezondheidsonderzoek dat werd opgezet door voormalig minister Demeester. Dit onderzoek werd ingesteld naar aanleiding van de zorg van veel mensen in risicogebieden, maar ook van vele wetenschappers, over de mogelijke effecten van vervuiling op de volksgezondheid.

Laten we vooral ook de band met de Isvag-controverse niet vergeten. De wetenschappers van de zogenaamde commissie-Baeyens hadden aangedrongen op specifiek onderzoek naar de gezondheidseffecten van de Isvag-oven, alvorens een beslissing kon worden genomen om de oven te heropenen. Deze aanbeveling werd door de toenmalige ministers Kelchtermans en Demeester verticaal geklasseerd. Als zoethouder werd een onderzoek in de Neerlandwijk te Wilrijk geïntegreerd in de opzet van het grootschalige milieu- en gezondheidson-

derzoek, met de uitdrukkelijke waarschuwing van ministers én wetenschappers dat uit dit onderzoek geen enkele conclusie zou kunnen worden getrokken. Dat laatste moet, nu de onderzoeksresultaten bekend zijn, eigenlijk worden genuanceerd.

Dit onderzoek is uniek, zelfs op wereldniveau. Voor het eerst werd op grote schaal aan biomonitoring gedaan en werd getracht voor diverse streken achtergrondwaarden inzake vervuiling, blootstelling en biologische effecten te registreren. Er zijn aantoonbare verschillen tussen de onderzochte regio's : de landelijke regio rond Peer en de stedelijke regio rond Wilrijk en Hoboken. De relatie is minder eenduidig dan verwacht. Ook in het landelijke gebied blijkt er sterke achtergrondvervuiling te bestaan. In Peer worden in het serumvet van vrouwen zelfs meer dioxines gemeten dan in Wilrijk en Hoboken. Er zijn in het landelijk gebied Peer specifieke bronnen van vervuiling die absoluut nader moeten worden gecontroleerd. Zo is er de hogere blootstelling aan nota bene al lang verboden organochloor-pesticiden zoals DDT en PCP. Dat er hoge cadmiumwaarden zouden worden gemeten was geen verrassing, gezien onderzoek dat ter plekke al lopende was. Terecht stellen sommigen de vraag of Peer in die zin wel geschikt was als nulreferentiegebied. Opvallend is de slechte spermakwaliteit bij jongens in Peer. Ik verneem bovendien dat de gegevens afgezwakt zijn door het overmatig hanteren van een correctiefactor. Dit zou de komende weken nog worden rechtgezet.

In Hoboken worden naar verwachting hoge concentraties lood gemeten in het bloed van de 58 onderzochte jongeren. Het gaat bovendien om jongeren uit heel Hoboken, dus niet enkel uit de Moretuswijk vlak bij de Metallurgie, wat het resultaat nog frappanter maakt. De dioxines bij jongeren en de PCB's bij vrouwen liggen het hoogst in Hoboken. Dit stemt overeen met de VMM-metingen van verhoogde dioxinedepositie van de jongste twee jaar vlakbij het bedrijf Union Minière. De effecten op de nierfunctie zijn opmerkelijk. De band met de loodvervuiling ligt hier alleszins voor de hand.

Ten slotte is er Wilrijk. De resultaten zijn er opmerkelijk, hoe men het ook draait of keert, zowel ten opzichte van Peer als, voor een beperkt aantal waarden, ten opzichte van Hoboken. Het feit dat op een dergelijke kleine groep van 42 onderzochte jongeren ten opzichte van de 100 jongeren in Peer toch relevante verschillen kunnen worden aangetoond in DNA-schade is verrassend. De verhoogde waarden aan guanosine gemeten in de urine wijzen volgens experts op activiteiten van DNA-remodelling, anders gezegd het herstel van beschadigd

Malcorps

DNA. Ook de achterstand in geslachtsontwikkeling is statistisch relevant. Ik verneem dat er nog geen uitsluitsel is over de vraag of de vaststelling van een verhoogd aantal abortussen in Wilrijk echt significant is. Mijns inziens moet het mogelijk zijn om snel duidelijkheid te hebben over de vraag of hier sprake is van wat men habituele abortus noemt.

Wat de biomerkers betreft worden verhoogde concentraties gemeten aan PCB's en hexachloorbenzeen enerzijds en PAK's en vluchtige organische stoffen anderzijds. Een eenduidige band tussen merkers en effecten kan op basis van de geringe aantallen onderzochte personen natuurlijk niet worden gelegd, maar men kan er niet omheen dat de merkers en effecten binnen dezelfde wijk en een beperkte populatie worden vastgesteld. Het is duidelijk dat voor de vervuiling en de gezondheidseffecten in de wijk meerdere bronnen als veroorzakers in aanmerking komen. De Boomssteenweg en het vele autoverkeer zijn allicht mee verantwoordelijk voor de uitstoot van PAK's en de vele vluchtige organische stoffen die werden gemeten, zoals benzeen, toluen en derivaten ervan. De Neerlandwijk ligt ook niet ver van het bedrijf Union Minière, dat in Hoboken voor overlast zorgt. Ook andere bronnen moeten worden nage trokken. Dan denk ik aan de verfspuiterijen bij Atlas Copco, of de drukkerij in de omgeving.

Maar één ding is ook duidelijk en moet worden gezegd. De meeste biomerkers die worden teruggevonden in het bloed en de urine van de mensen, in hoeveelheden hoger dan elders, zijn onloochenbaar ook bijproducten van afvalverbranding : zo bijvoorbeeld PCB's, HCB, PAK's en vluchtige organische stoffen. Dat deze stoffen meer worden gemeten dan dioxines kan te maken hebben met het feit dat al deze pollutanten veeleer door inademing in het lichaam komen, terwijl voor dioxines de voeding 95 percent van de blootstelling bepaalt.

Ik verneem dat bijkomende analyses zijn uitgevoerd op PCB's in bodemstalen in de omgeving van de oven. Deze gegevens zouden worden vergeleken met PCB-metingen in stalen die zijn genomen in de Antwerpse forten. Mevrouw de minister, als deze resultaten bekend zijn, moet mijns inziens opnieuw een afweging worden gemaakt. Het wetenschappelijk onderzoek naar de gezondheidseffecten van verbrandingsovens staat niet stil. In Amerika voerde de National Academy of Sciences een groots opgezet onderzoek uit in 1999. Een van

de aanbevelingen ervan was dat de emissies van verbrandingsovens moeten worden beoordeeld in de context van de totale concentraties aan vervuulende stoffen in een bepaalde omgeving.

Recent onderzoek naar de gezondheidseffecten van nieuwe verbrandingsovens – dus ovens uitgerust met de meest moderne zuiveringstechnieken – legt steeds meer de link met de problematiek van de kleine stofdeeltjes. Van de deeltjes kleiner dan 10 micrometer wordt door moderne ovenfilters tussen 95 en 98 percent afgebroken, maar van de deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer slechts nog tussen 5 en 30 percent. Ik verwijs naar het onderzoek terzake van professor Howard van de Universiteit van Liverpool. Van PCB's en andere pollutanten is bekend dat ze zich gemakkelijk kunnen vasthechten aan deze kleine deeltjes, met alle gevolgen van dien.

In deze fase kan niets met zekerheid worden aangetoond, maar mag zeker ook niets worden uitgesloten. Op basis van de meest recente wetenschappelijke inzichten moet verder worden gezocht naar verklaringen voor de bevindingen die opnieuw werden gedaan. De vraag die de mensen zich echter in eerste instantie stellen is natuurlijk of er nu ook iets zal veranderen op het terrein. Mevrouw de minister, dat is in eerste instantie een vraag naar de besluiten die u trekt, specifiek voor het milieubeleid. Ik heb eveneens aan minister Vogels gevraagd welke conclusies zij trekt voor het gezondheidsbeleid. Ik kom tot mijn vragen.

Mevrouw de minister, bent u voorstander van het verder uitbouwen van een meetnet in de mens, parallel aan de bestaande meetnetten onder uw bevoegdheid buiten de mens ? Zullen de resultaten van dit nieuwe meetnet dan ook als basis dienen voor het te voeren milieubeleid, in casu voor de beslissingen over controles, acties van de milieuinspectie, saneringen of vergunningen ? Meer bepaald rijst het probleem van vergunningen in risicozones. Moeten daar dan geen strengere normen gelden ?

Bent u een voorstander van opvolgonderzoek, ook in risicogebieden, eventueel gegroepeerd ? Dan kan het bijvoorbeeld gaan over zones vlakbij verbrandingsovens, bij autosnelwegen of zones met veel pesticidgebruik in de landbouw. Kan dit uw beleid ondersteunen ?

Wat zijn de mogelijke conclusies voor de Neerlandwijk te Wilrijk ? Wordt nader onderzocht wat de precieze impact is van de vervuilingbronnen zoals

Malcorps

de A12, van de verbrandingsovens nu en in het verleden, van bronnen zoals Atlas Copco, van de plaatselijke vesting van Afga-Gevaert en van de drukkerij in de buurt ? Moeten de resultaten niet op zijn minst als nieuwe indicaties worden beschouwd ? Moeten we niet concluderen dat de wijk een risicogebied is ? Is het niet nodig het voorzorgsprincipe ten aanzien van de Isvag-oven maximaal in acht te nemen ?

Wat zijn de mogelijke conclusies voor Hoboken ? De hoge blootstelling aan lood en aan PCB's stemt toch opnieuw tot nadenken ? Daarenboven heeft de VMM er hoge dioxinedeposities gemeten.

Wat zijn de mogelijke conclusies voor Peer ? De aanwezigheid van DDT en DDE, een afbraakproduct van DDT, in het lichaam stemmen tot nadenken. De VMM heeft er ook al hoge concentraties aan DDT gemeten in het regenwater. DDT is nochtans al jaren verboden. Een en ander is naar verluidt onvoldoende te verklaren door de persistentie van vroeger gebruikt DDT. Zijn er illegale filières voor DDT-gebruik ? Welke stappen onderneemt uw inspectie, eventueel in samenwerking met het federaal departement Leefmilieu, om het product op te sporen en om een eind te stellen aan de eventuele illegale praktijken ?

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : De resultaten van het rapport waren verbazingwekkend na alle discussies over punctuele vervuiling en de gezondheidseffecten in bepaalde wijken. Bij velen leefde de illusie dat er nog heel wat veilige plaatsen bestonden in Vlaanderen. Dat verklaart mede de stadsvlucht. Nu wordt duidelijk dat Vlaanderen een verstedelijkt gebied is waar we de effecten van vervuiling nog moeilijk kunnen ontvluchten.

De eerste discussie die we nu moeten voeren, mag niet worden toegespitst op lokale effecten. We moeten ons afvragen hoe we het onderzoek moeten interpreteren. We moeten ons ook afvragen of de milieunormen moeten worden bijgestuurd en verscherpt.

Mevrouw de minister, ziet u redenen om een aantal normen te verscherpen voor de evidente bronnen van vervuiling ? Zo ja, waar en hoe zult u dit doen ? Een eventuele aanpassing van de normen moet immers een wetenschappelijke en een politieke basis hebben.

Ik deel de mening van de heer Malcorps dat het zinvol is om een themadebat te houden over dit onderwerp. Het onderzoek heeft aangetoond dat onze kennis over de bestaande vervuiling, de bronnen van de vervuiling en over de effecten op de mens, nog niet volledig is. Bij elk onderzoek komen nieuwe gegevens aan het licht. Het zou verkeerd zijn om ons te blijven toespitsen op lokale fenomenen. Ik zou het nuttig vinden dat het parlement een grondige gedachtewisseling organiseert over de milieuvuiling in Vlaanderen en over wat de wetenschappelijke basis is.

We moeten op de hoogte zijn van de wetenschappelijke kennis en van de hiaten in de wetenschappelijke kennis op het vlak van het meten van vervuiling en van de gevolgen op het menselijk lichaam. We moeten van dit alles op de hoogte zijn vóór we ingrijpen in de bestaande milieunormen. Het zou goed zijn om dit niet enkel te bespreken in de commissie voor Leefmilieu. Ik meen dat de heer Malcorps zijn vraag ook heeft gesteld in de commissie voor Welzijn.

Ik herhaal daarom dat het goed zou zijn om een themadebat te organiseren met het hele parlement. Ik heb de te volgen procedure eens opgezocht. De vraag voor een themadebat moet komen van een of meerdere commissies. Los van het antwoord van de minister op de vraag van de heer Malcorps, vraag ik de collega's of ze bereid zijn om dit voorstel voor te leggen aan het Bureau. Misschien moeten we nog eens samen nagaan hoe we die vraag het best formuleren.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, toen ik de schriftelijke versie van de vraag van de heer Malcorps las, was ik verbaasd om slechts één keer het woord Isvag te lezen. Hij heeft dit in zijn mondelinge uiteenzetting rechtgezet. De studie ontstond op het eind van 1998 ten tijde van de grote commotie over de Isvag-oven. De buurtbewoners hunkerden naar de erkenning van hun probleemsituatie, die volgens hen werd veroorzaakt door de Isvag-verbrandingsoven.

Mevrouw de minister, telkens als een parlamentslid uitleg vroeg over de Isvag-oven verwees u naar de gezondheidsenquête die zou leiden tot een studie waaruit we de nodige conclusies zouden kunnen trekken. Dit rapport werd vorige week bekendgemaakt door minister Vogels. Ze maakte het bekend

Van den Eynde

aan de pers alvorens de parlementsleden en – nog erger – de buurtbewoners in te lichten.

Minister Vera Dua : Dat is tegelijkertijd gebeurd.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : De mensen uit de Neerlandwijk hebben nog steeds geen rapport ontvangen. (*Opmerkingen van minister Vera Dua*)

De mensen uit de wijk werden via de pers op de hoogte gebracht van de penibele kwaliteit van hun leefomgeving. De studie zelf werd nog niet ter beschikking gesteld van de parlementsleden. (*Opmerkingen*)

Ik heb verschillende internetadressen gekregen van het ministerie van Welzijn, maar alle opgegeven websites waren niet bijgewerkt. Ik heb ze allemaal nagezien. Ik heb bijgevolg, in tegenstelling tot de heer Malcorps, geen informatie uit de eerste hand, maar toch heb ik een paar vaststellingen gedaan.

In de studie wordt de verbrandingsoven nauwelijks als verontreiniger aangewezen. Dat betreurt ik. Men stelt immers vast dat de DNA-schade bij jongeren in Wilrijk groter is dan elders. In Wilrijk stelt men ook een vertraagde geslachtsontwikkeling vast. We weten dat dioxine verantwoordelijk is voor genetische afwijkingen. Deze studie lijkt me dan ook overduidelijk te zijn, net zoals de brief van de 22 professoren enige tijd geleden. De studie en vooral ook de conclusies van de Agalev-ministers zijn naar mijn mening een kaakslag voor veel bewoners van de Neerlandwijk. Er zijn dertien kinderen met genetische afwijkingen. Veel vrouwen hebben abortus gepleegd omdat hun kind in de moederschoot een handicap vertoonde.

Ik kan nog meer kritiek geven op de studie. Zo is er de pertinente vraag waarom Peer is uitgekozen als te onderzoeken gebied, aangezien men weet dat die gemeente als gevolg van de overheersende windrichting niet ontsnapt aan de uitstoot van de zeer omstreden verbrandingsoven in Houthalen. Er is ook de zeer druk bereden noord-zuidverbinding Hasselt-Lommel. Bovendien ligt Peer op drie kilometer van het militair vliegveld Kleine Brogel. Al deze factoren dragen ongetwijfeld bij tot een verontreinigde leefomgeving.

De heer Malcorps heeft zich hier in zijn uiteenzetting zeer gematigd uitgedrukt. Hij vraagt ook of u voorstander bent van het opvolgen van die studie. Het lijkt me logisch dat u het daarmee eens bent.

Als minister van Leefmilieu kunt u niet anders. Mijn vraag is echter hoe het nu verder moet.

Mevrouw de minister, welke initiatieven zult u nemen naar aanleiding van dit onderzoek ? U kunt toch niet wegcijferen dat de DNA-schade bij de Wilrijkse jongeren zeer ernstig moet worden genomen ? Wanneer zult u de bewoners van de Neerlandwijk verder informeren ? U had dat immers toch ten stelligste beloofd ? Hoe interpreteert u ten slotte bepaalde uitspraken van minister Vogels ? Zo stelt zij dat heel Vlaanderen vervuild en ongezond zou zijn. Als antwoord op een vraag van Ivan De Vadder in de voorbije uitzending van 'De Zevende Dag' zegt ze ook dat Isvag sluiten niet rechtvaardig zou zijn ten opzichte van haar kinderen, en stelt ze dat er andere prioriteiten zijn. Wat is uw mening daarover ?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil mij aansluiten bij de opmerkingen van de heer Tobback. De studie is dan misschien wel al te vinden op internet, maar dat betekent nog niet dat ik mij als parlements lid geïnformeerd voel over de specifieke aspecten van die studie. Het lijkt me dan ook zinvol een aantal mensen die bij de studie betrokken waren, uit te nodigen naar het parlement. Op die manier kunnen we hen ook een aantal vragen stellen. De commissie voor Leefmilieu moet daarin het voortouw nemen.

Mevrouw de minister, aan u stel ik de specifieke vraag hoe u de opvolging van deze studie ziet. Er is hier ook een nauwe relatie met zaken zoals milieukwaliteitsdoelstellingen, de beste beschikbare technologieën en de mogelijkheden inzake het al dan niet gebiedsgericht werken. Nu kunnen we naar aanleiding van die studie daarover een diepgaandere discussie voeren en een eerste analyse maken.

Hoe dan ook wil ik graag eerst goed geïnformeerd zijn. Daarom stel ik voor dat we een aantal onderzoekers uitnodigen om de studie hier in het parlement te komen toelichten.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat bepaalde leden die studie hebben gelezen. Hebben alle parlementsleden die studie gekregen ? Hebben de leden van de commissie voor Welzijn die studie gekregen ? Mijns inziens hebben

Matthijs

alle commissieleden het recht om die studie toege-
stuurd te krijgen.

De voorzitter : We zullen de opdracht geven om die studie aan alle parlementsleden te bezorgen.

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik zal misschien beginnen met de laatste opmerkingen. Ik heb zelf een exemplaar van die studie gekregen, maar ik moet toegeven dat ik die verschrikkelijk ingewikkeld vond. Misschien werkt men nog aan een iets leesbaarder versie van die studie. Als men echt wil begrijpen wat er precies in de studie staat, lijkt het me hoe dan ook toch aangewezen om de betrokken onderzoekers uit te nodigen.

Ik was aanwezig op de voorstelling van de studie in Wilrijk. Pas als de onderzoekers hun uitleg doen, is het enigszins mogelijk om ook zelf conclusies te trekken. De studie kan inderdaad worden opgevraagd, maar ik steun zeker en vast ook het idee om de onderzoekers hier uit te nodigen.

Ik wil toch nog even de globale context situeren. De heer Malcorps heeft dat ook al enigszins gedaan. Het is inderdaad onder meer een reactie geweest op de onrust in de Neerlandwijk. De resultaten van het onderzoek zijn dan ook wel zeer belangrijk, maar toch blijven we nog altijd enigszins op onze honger zitten. Iedereen wist dat eigenlijk vooraf al. De doelstelling van het onderzoek was immers de monitoring van concentraties van milieupolluenten in de mens. Minister Vogels noemt dat dikwijls 'de thermometer van de milieuvervuiling'. Als minister van Leefmilieu beschik ik over allerhande cijfers over rivier-, lucht-, bodem- en watervervuiling. Het enige wat we tot nu toe niet hadden was het gehalte van verontreiniging van de mens. Dat is ontzettend belangrijk.

Een tweede opdracht van de studie was uit te zoeken hoe men het best een meldpuntennetwerk kan opstarten voor de burger. Er wordt veel kritiek geleverd op de studie, maar hier levert ze een goed antwoord op. Dat was trouwens een zeer goed initiatief van mijn voorganger.

Waarom men de gemeente Peer bij de studie heeft ingeschakeld als 'witte' gemeente, is me ook een raadsel. Men ging ervan uit dat Peer een niet-vervuilde gemeente zou zijn. De resultaten van het onderzoek wekten verbazing toen de opzet duidelijk

werd. De vergelijking van twee 'zwarte gemeenten' met één 'witte' bleek achteraf bekeken niet zo eenduidig als verwacht. Er wordt wel eens gezegd dat heel Vlaanderen 'grijs' zal blijken te zijn. Ik vermoed dat dat klopt, maar op basis van dit onderzoek kan men dat niet met zekerheid zeggen.

Van zodra de resultaten van het onderzoek aan de Vlaamse regering werden bezorgd, zijn we begonnen met het formuleren van beleidsconclusies. Het volledige rapport en de eerste beleidsconclusies kunt u consulteren op de website. In overleg met de minister voor Gezondheid werd beslist een permanent monitoringnet over heel Vlaanderen te installeren. Op basis daarvan kunnen meer algemene conclusies worden getrokken. Uit de studie blijkt dat onderzoek van navelstrengbloed, urinestalen van jongeren en bloed van donoren de meest duidelijke meetresultaten opleveren.

Er zijn ontzettend veel parameters onderzocht zonder specifieke resultaten. Voor een aantal biomerkers zijn wel relevante verschillen tussen de drie groepen gevonden. Voor de indicatoren waarvoor normen bestaan, zijn de normen niet overschreden. Paniek is dus niet nodig. Aan de andere kant zien we wel enkele verontrustende resultaten. Daar moeten we nader onderzoek naar voeren. Ik kom daar op terug in verband met de Neerlandwijk. Voor andere parameters bestaan er geen normen. Daarvoor heeft men zich gericht op vergelijkende studies. Voorlopig moeten we voorzichtig blijven. Men kan niet zeggen dat de norm niet overschreden is, als er geen norm bestaat.

De heer Johan Malcorps : Voor biomerkers bestaan inderdaad geen normen. Dat is pioniersonderzoek. Men wou bovendien een gezonde groep onderzoeken. Natuurlijk vindt men dan geen zieke mensen.

Minister Vera Dua : Eén persoon had een verontrustend hoog loodgehalte in zijn bloed en werd daarvan op de hoogte gebracht. Voor een aantal onderzoeken werden de rokers bijvoorbeeld ge-weerd. Men heeft zoveel mogelijk geprobeerd om 'objectieve' stalen te nemen. De voedingsgewoonten werden wel min of meer ingecalculeerd, echter niet voldoende om tot conclusies te komen. In Peer blijken veel mensen zelfgekweekte groenten te eten. Dat kan verband houden met het hoge dioxinegehalte. Daar moet men allemaal rekening mee houden.

Het monitoringsysteem zal bovendien zo worden opgezet dat niet alleen op bevolkingsniveau con-

Dua

clusies mogelijk zijn, maar ook een gebiedsgerichte analyse mogelijk is. Er komen specifieke, gebiedsgerichte onderzoeken. Zo zou men alle zones die ooit onder invloed van een verbrandingsoven hebben gestaan, kunnen onderzoeken op hun historische belasting.

De heer Erik Matthijs : Men kan die gebieden toch niet afbakenen ?

Minister Vera Dua : Toch wel, we zouden de woonkernen in de onmiddellijke omgeving van verbrandingsovens kunnen onderzoeken. Als referentie neemt men dan een groep mensen die niet onder die invloed hebben gestaan. Hetzelfde kan men doen voor Union Minière, langs autostrades, enzovoort.

Dit belangrijke denkkader kan worden gebruikt om gebiedsgericht onderzoek te doen. We hebben over deze resultaten een eerste gesprek met de milieu-inspectie gevoerd. Volgens haar is het zeer moeilijk om op basis van dit soort onderzoek een link met puntbronnen te leggen, met uitzondering van enkele welbepaalde zoals in Hoboken. We weten dat Union Minière daar problemen heeft. Er is nu bevestigd dat het loodgehalte in het bloed van de omwonenden te hoog is omwille van de vervuiling door Union Minière. Er is overleg met Union Minière over de verschillende inplantingsplaatsen. De milieuvergunningvoorwaarden zijn strenger geworden zodat men via een stappenplan tot sanering van deze bedrijven kan komen.

De heer Bruno Tobbac : Uit het jongste jaarverslag blijkt dat Union Minière floreert en daaruit kan worden afgeleid dat de productie, dus ook de vervuiling, stijgt.

Minister Vera Dua : De recente beslissing heeft betrekking op Olen waar er een ernstig dioxineprobleem was. Het bleek erg moeilijk om te weten welke ketens welke emissies uitstootten. De vergunningsdossiers zijn zeer ingewikkeld. De normen zijn nu strenger geworden. Dit zou moeten blijken uit het eerstvolgend jaarverslag.

De heer Bruno Tobbac : Uit het huidig milieureport blijkt dat ze de strengere normen reeds naleven, maar hun productie stijgt en de vervuiling bijgevolg evenzeer.

Minister Vera Dua : Er moet niet teveel worden verwacht van de conclusies van dit onderzoek in

verband met de puntbronnen. De milieu-inspectie en de VMM werden belast de zeer merkwaardige resultaten van de Neerlandwijk, waar bijvoorbeeld de VOS-gehalten en de PCB's zeer hoog zijn, te evalueren en na te gaan of die met een of ander bedrijf in verband kunnen worden gebracht.

In december is er een seminarie met de milieudiensten en de diensten Volksgezondheid gepland om alle knowhow op dat vlak bij elkaar te brengen en een verdere opzet uit te bouwen. Ik hoop dat hier op korte termijn conclusies zullen uit voortvloeien.

De vaststellingen van DNA-schade te Wilrijk en Hoboken en de verstoorde geslachtsontwikkeling te Peer zijn zeer verontrustend en wijzen in een bepaalde richting. Conclusies werden door de wetenschappers niet getrokken. Zelf ben ik ervan overtuigd dat in het verleden de vervuiling een rol speelde bij de gezondheidsproblemen. Ik begrijp de ongerustheid van de bewoners.

Ik kan ook de bedenkingen van minister Vogels vanuit het perspectief van de volksgezondheid begrijpen. Hoe beperkt ook de staalname, de daadwerkelijke vervuiling in de mens blijkt niet enkel te bestaan rond de Isvag-oven. Dit creëert een politiek probleem. Er moeten dan maatregelen worden genomen die voor de hele bevolking gelijk zijn. De conclusie in verband met de afwijkingen sterkt mijn overtuiging dat samen met alle partners moet worden bekeken hoe het probleem kan worden opgelost. Ik zal dit dossier met de provincie en met Isvag bespreken. Ik hoop met de nieuwe bestuurders een positief gesprek te kunnen voeren. Deze resultaten bevestigen me dat de ongerustheid van de mensen terecht was. De oven is nu gesaneerd en werkt zeer goed, afgezien van de te hoge PCB-waarden die nog werden gemeten. Hierop moet snel worden geantwoord. Er moet ook worden nagegaan of de oven vervroegd kan worden gesloten.

Een significant hogere aanwezigheid van zware metalen in het menselijk lichaam rond de vestigingen van Union Minière werd reeds vroeger vastgesteld, al werden de extreme normen niet overschreden. De normen zijn gerespecteerd. Toch stellen we een significant verschil vast. Ik zal daar rekening mee houden als ik onderhandel met Union Minière over een versneld saneringsprogramma. Hetzelfde geldt voor de pesticiden. Het is erg moeilijk om illegale DDT-netwerken op te sporen – als die al bestaan. We vinden sporen van DDT, hoewel DDT al lang is verboden. Bestaan er nog illegale circuits ? Dat moet door de federale overheid en de politiediensten worden onderzocht. In het kader van het

Dua

milieujaarprogramma en onze Europese verplichtingen werken we aan een reductieprogramma voor pesticiden, in het kader van het MINA-plan. Daarbij is in initiatieven voorzien om illegale verkopen op te sporen.

De resultaten zijn verontrustend. We moeten daaraan remediëren. De onderzoeksresultaten moeten zo worden uitgewerkt dat in de toekomst daarmee iets meer kan worden aangevangen dan vandaag het geval is. Minister Vogels en ikzelf willen daar ook op budgettair vlak conclusies aan verbinden. De onderzoeken zijn niet goedkoop, maar de resultaten tonen aan dat het de moeite loont daar middelen voor vrij te maken.

De heer Johan Malcorps : Ik heb al gesproken over de effecten van de werking van verbrandingsovens op de gezondheid. De beschikbare bevindingen sterken ons in de overtuiging dat men best vermijdt nog langer verbrandingsinstallaties te midden van woonzones uit te baten. Gisteren vernamen we dat 700.000 ton dierlijk afval moet worden verbrand. Het is dus niet onbelangrijk om daarvoor de juiste installatie en de beste locatie uit te kiezen. Het voorzorgsprincipe moet dus worden toegepast.

Er zijn hoge waarden van benzeen, toluen en derivaten ervan gevonden. In de Neerlandwijk zijn PCB's gevonden. Er is nu sprake van verdachte bedrijven. Dat soort speculaties kan niet blijven duren. De milieu-inspectie moet toch vrij snel uitsluitel kunnen geven ? Kan men niet onderzoeken of er een vervuilende drukkerij actief is, en of er problemen zijn met Atlas Copco, Agfa-Gevaert of een andere inrichting ?

Minister Vera Dua : Die opdracht is gegeven. Ik heb nog geen resultaten ontvangen. Dat lijkt allemaal eenvoudig, maar dat is het niet. Ik geef het voorbeeld van de dioxinecrisis : men heeft toen erg lang moeten zoeken vooraleer men het vervuilende bedrijf had gevonden.

De heer Joachim Coens : U hebt gezegd dat u samen met minister Vogels hebt beslist om een permanente monitoring in te stellen. Wordt de huidige onderzoeksopdracht verlengd ? Of neemt u andere maatregelen ?

Minister Vera Dua : In de onderzoeksresultaten is beschreven hoe de permanente monitoring moet gebeuren. Een van de hoofdtaken van de onderzoekers bestond erin na te gaan hoe dat methodologisch moet worden aangepakt. Ik vermoed dat na

dit onderzoek een nieuw onderzoeksproject – of beter : een meetproject – zal worden opgestart, in opdracht van minister Vogels. Minister Vogels zal daarover een principebeslissing nemen.

De heer Johan Malcorps : Het is belangrijk te weten hoe men het gebiedsgericht onderzoek zal uitvoeren. Men kan de urinestalen van jongeren via de CLB's inzamelen. De onderzoekers bevelen aan om dat gebiedsgericht aan te pakken, en honderd jongeren per te onderzoeken gebied te selecteren. Daar moet men rekening mee houden. Men kan dat via het medisch schooltoezicht op een betaalbare wijze organiseren.

Minister Vera Dua : We hebben dringend nood aan een monitoring van de globale toestand in Vlaanderen. Daarnaast kunnen we gebiedsgericht werken. Uit dit onderzoek blijkt dat we dat moeten doen met behulp van navelstrengbloed en urinestalen van jongeren.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Was de keuze voor Hoboken/Wilrijk en Peer wel goed ? Beide liggen in een gebied met een afvalverbrandingsoven. Ware het niet beter geweest als tweede onderzoeksgebied een regio te nemen zonder afvalverbrandingsoven ?

Minister Vera Dua : De keuze is tijdens de vorige zittingsperiode gemaakt. Ik ben van mening dat de invloed van de oven in Houthalen op Peer niet moet worden overschat. Wel is het zo dat dioxine in Peer te maken heeft met de voeding van de mens. 85 percent van de dioxine in het menselijk lichaam wordt sowieso door voeding veroorzaakt.

De voorzitter : Tot besluit herhaal ik de hier gestelde vraag voor het inrichten van een themadebat en een commissie ad hoc. Ik zal in die zin een ontwerpbrief opstellen en die door het secretariaat via de diverse fracties laten verspreiden voor commentaar. De uiteindelijke versie van die ontwerpbrief zal ik dan voorleggen aan de voorzitter van het parlement. Ik herinner in dit verband aan punt 3 van artikel 70 van ons Reglement dat stipuleert dat deze commissie ad hoc door de plenaire vergadering wordt benoemd en dat haar samenstelling door het uitgebreid Bureau wordt voorgesteld.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.25 uur.*